Nieuwsbrief Schaakacademie Apeldoorn 34 – 5 oktober 2016

De nieuwsbrief bevat berichten over Schaakacademie Apeldoorn en divers schaaknieuws.
Redactie: Karel van Delft. Nieuwsbrieven staan ook op www.schaakacademieapeldoorn.nl.
Mail karel@kvdc.nl voor contact, nieuwstips alsook aan- en afmelden voor de nieuwsbrief.

RIP IM Mark Dvoretsky (links). In 2010 speelde hij in Apeldoorn zijn laatste competitiepartij. Opmerkelijk was dat hij voor het eerste samen met vriend en leerling GM Artur Joesoepov samen in een team speelde.

Inhoud

- 34e nieuwsbrief Schaakacademie Apeldoorn
- RIP IM Mark Dvoretsky
- Ouderbijeenkomst Stertrainingen Schaakacademie Apeldoorn
- Schaakschool Het Bolwerk met paardensprong
- MuConsult Apeldoorn – Charlois Europoort
- Verslag De Schaakmaat tweede speeldag Meesterklasse jeugd
- GM Judit Polgar: Chess Connect Us
- Seminar on Didactics of Strategy Games
- Solitaire Chess online
- Tijdnood
- Diagram generators
- Samen online analyseren met Lichess
- Rolstoelbus voor Erwin
- The Queen of Katwe
- ARVES Solving in Wijk aan Zee 2017
- Quote IM Arthur van de Oudeweetering: ‘What counts is not what’s taken from the board, but what’s left behind.’
- Kalender

34e nieuwsbrief Schaakacademie Apeldoorn
Deze gratis nieuwsbrief bevat berichten over Schaakacademie Apeldoorn, Apeldoorns schaaknieuws en divers schaaknieuws.
Het nieuws van buiten Apeldoorn betreft vooral schaakeducatieve en psychologische onderwerpen.
De nieuwsbrieven staan op www.schaakacademieapeldoorn.nl. Wie zich aanmeldt als abonnee (via karel@kvdc.nl) krijgt mails met een link naar de meest recente nieuwsbrief.
Op de site kun je partijen uit de nieuwsbrieven in gameviewers naspelen en als pgn-bestand laden.
Diverse lezers leverden een bijdrage aan deze nieuwsbrief. Tips en bijdragen zijn welkom.
Er zijn nu 215 abonnees. Een link staat ook in de Facebook groep Schaakpsychologie (535 leden) en op de FB pagina van Schaakacademie Apeldoorn. Ook sturen diverse clubs de nieuwsbrief naar leden.
Diverse schakers delen de nieuwsbrieven via Facebook met hun vrienden.

Vergadering Apeldoornse schaakcompetitie voor basisscholen
Organisator Chris Doornekamp belegt vrijdagavond 7 oktober om 19 uur in wijkcentrum De Stolp een vergadering over de opzet van de Apeldoornse schaakcompetitie voor basisscholen.
Er is nog plaats voor teams om mee te doen. Schaakschool Het Bolwerk doet ook met een team mee.
Informatie: Chris Doornekamp (06-24830644, schakenregenboog@pcboapeldoorn.nl).
Website: www.vcsc.nl.

KNSB Internetschaak Jeugd Grand Prix
Nieuw: NK teamtoernooi voor basisscholieren, voor duo's. Boven en onder 1000 elo.
Zie www.knsbgp.nl.

Schaaklessen op scholen
www.schaakacademieapeldoorn.nl/schaaklessen-op-scholen.

IM Mark Dvoretsky in 2010 training met Armen Hachijan en Thomas Beerdsen.

Tijdens training in Apeldoorn met Jan Werle, Daniel Stellwagen, Merijn van Delft, Sipke Ernst, Lucien van Beek en Arthur van de Oudeweetering (zie video).

Kortchnoi en Dvoretsky speelden voor het eerst tegen elkaar in Apeldoorn. Op de achtergrond Afek en Hartoch.

Derde van links Mark Dvoretsky. (foto Ferdi Kuipers)

Mark Dvoretsky in gesprek met Yochanan Afek. Rechts Israëlische jeugdselectie (vooraan Avrukh, Gershon).

RIP IM Mark Dvoretsky

Tekst Karel van Delft.

IM Mark Dvoretsky (68) is overleden.
Dvoretsky was één van de beste trainers ter wereld. Mark is diverse malen in Apeldoorn geweest om trainingen te geven. We ontmoetten elkaar voor het eerst in december 1997 in Groningen. Dat was in de perskamer van het knock-outtoernooi van het WK. Ik gaf hem een floppy met de Engelstalige inhoud van de site van Stichting Bevorderen Schaken Apeldoorn. Mark mailde me daarna.
We hadden een prima verstandhouding. We spraken over filosofie, cultuur en politiek. En ook over trainingsmethoden en psychologie. Hij logeerde onder meer een aantal weken met Yochanan Afek bij mij thuis. In één van die gesprekken besloot hij zijn boek 'Dvoretsky's Endgame Manuel' te schrijven. Ook gaf hij bij mij thuis diverse trainingen aan nationale topschakers en Apeldoornse schakers.
Via Dvoretsky kwam GM Artur Joesoepov in contact met Apeldoornse schakers. Dvoretsky was lid van Schaakstad Apeldoorn. Hij speelde drie competitiepartijen voor de club.
Een hoogtepunt was de interland met topjeugd uit Israël, Duitsland en Nederland, waarbij de teams in Apeldoorn vijf dagen tegen elkaar speelden en samen trainden met Dvoretsky en Joesoepov.
GM Artur Joesoepov gaf mij het boek 'Für Freunde und und Kollegen' waar Dvoretsky (bladzijde 405) drie pagina's weidt aan zijn gewonnen partij met wit tegen IM Jan-Willem de Jong.
Partij in gameviewer:
http://chess-db.com/public/game.jsp?id=Dvoretsky,%20Mark.1008641.9619200.26526.

Van Dvoretsky's trainingen in Apeldoorn zijn verslagen.
Zie bijvoorbeeld www.chesstalent.com/free-items. Zie daar de items:
- 32 videos
- Connection 1 Chess Experience 1999 (coaching youth Israel, Germany, The Netherlands)

Van trainingen van Mark Dvoretsky in Apeldoorn is een cdrom gemaakt door Karel van Delft:
www.schaaktalent.nl/DvoretskyApeldoorn/opstarten.htm
Zie voor een video van een training van Dvoretsky in Apeldoorn:
www.youtube.com/watch?v=ElTlQTkWeXg&feature=youtu.be.
Trainingen Dvoretsky en Joesoepov 2010 in Apeldoorn:
www.schaaktalent.nl/databanktraining/Trainingen%20Dvoretsky%20Joesoepov%20SBSA%202010.pdf

Schaakkrant Apeldoorn trainingsweekeind met Dvoretsky:
www.schaaktalent.nl/databanktraining/01schaakkrant_sept2000.pdf.
Dvoretsky zond zijn verhaal over principes van de schaaktraining:
www.schaaktalent.nl/databanktraining/Dvoretsky%20(2003)%20-%20De%20principes%20van%20de%20vervolmaking%20van%20de%20schaakspeler.pdf.
Dvoretsky zond een interview met hem over schaaktraining:
www.schaaktalent.nl/index.php/databank-schaaktraining/37-interviews-mark-dvoretsky

Meer informatie:
Overzicht New In Chess boeken van Dvoretsky
www.newinchess.com/Shop/ProductsList.aspx?Keywords=Dvoretsky.
Chess24 https://chess24.com/en/read/news/mark-dvoretsky-passes-away-at-68
Peter Doggers www.chess.com/news/famous-trainer-mark-dvoretsky-dies-at-68-7322.
IM Herman Grooten www.schaaksite.nl/2016/09/26/mark-dvoretsky-is-overleden-1947-2016
Onlangs nam Dvoretsky een video in Hamburg op met GM Jan Gustafsson:
www.youtube.com/watch?v=dlDLENa2w_A.
Aanbevolen via Twitter door GM Hikaru Nakamura:
http://ontheroadtochessmaster.com/in-memoriam-mark-izrailovich-dvoretsky

Mark Dvoretsky geeft training aan Irina Gorshkova, Marijn Visschedijk en Merijn van Delft.

Tekst uit boek 'Schaaktalent ontwikkelen'.

B7.4 Trainen met Dvoretsky
Mark Dvoretsky geldt als een van de beste trainers ter wereld en heeft heel wat spelers tot grootmeester opgeleid. Zijn bekendste pupil is Artur Joesoepov, met wie hij altijd is blijven samenwerken en een bekend duo vormt. Dvoretsky is in de loop der jaren diverse keren in Apeldoorn geweest voor trainingen en is lid van Schaakstad Apeldoorn. Alle ervaringen met Dvoretsky zijn in 2003 vastgelegd op de cd-rom 'Mark Dvoretsky in Apeldoorn', een uitgave van SBSA. Dvoretsky ziet zichzelf als een trainer voor gevorderden vanaf rating 2200. Zijn boeken (veelal geschreven met Joesoepov) zijn een must voor spelers met titelaspiraties. Bekend is de vijfdelige cyclus 'Training for the tournament player', 'Opening preparation', 'Technique for the tournament player', 'Positional play' en 'Attack and defence'. Een moderne klassieker is zijn 'Endgame manual'.

De benadering van Dvoretsky is meer gebaseerd op vaardigheden (variantenberekening) en een manier van denken dan op concrete kennis. Er staan veel pittige opgaven in de boeken. Een goede manier om te trainen is deze opgaven op het bord op te zetten, de klok in te stellen op 10 of 15 minuten en vervolgens geconcentreerd zoveel mogelijk proberen uit te rekenen. Kortom jezelf dwingen hard te werken, je hersens te pijnigen en daarna het resultaat te vergelijken met de oplossing. Dit heeft een schaaktechnisch trainingseffect, maar je leert er ook een goede wedstrijdattitude mee aan. Met behulp van de boeken is een training met Dvoretsky goed te simuleren, maar een training met de man zelf is natuurlijk nog inspirerender. In Apeldoorn zijn zowel workshops met Dvoretsky geweest waarin hij voor een groter publiek zijn benadering uiteen heeft gezet alsook trainingen waarin concreet op een bepaald thema getraind werd. Befaamd is zijn verzameling met duizenden trainingsstellingen, naar thema geordend, zodat gericht gewerkt kan worden aan zwakke punten. Merijn van Delft heeft ook een klein aantal individuele trainingen van Dvoretsky gehad waarin eigen partijen werden geanalyseerd. Een van de meest leerzame momenten was de volgende:

Merijn van Delft – GM Maris Krakops
Groningen, december 1997.
Analyse: Merijn van Delft.

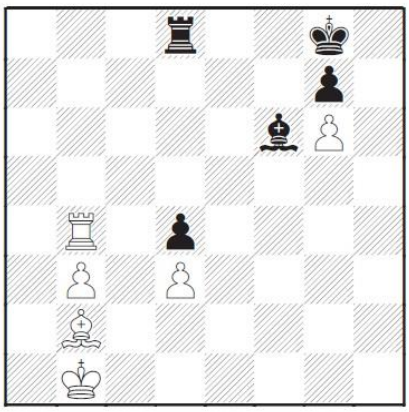

46. Tb7?
De tekstzet ligt zeer voor de hand en dringt zich erg op, maar daarmee mis ik de kern van de stelling. Een korte beschouwing van waar het dan wel omdraait: De witte vrije b-pion gaat wit de winst bezorgen, maar het gaat er om de zwarte koning buiten spel te houden. De zeer sterke pion op g6 is in potentie erg zwak en heeft dus enige steun nodig, kortom de witte toren hoort op de zesde rij thuis! Ik begreep tijdens de partij dat ik de zwarte koning op f8 kon lastigvallen met La3 schaak, maar wat ik niet doorhad is dat een witte toren op de e-lijn de zwarte koning dan ook werkelijk gevangen zou houden. Resumerend: e6 is het ideale veld voor de witte toren.

Nog wat algemene wetten die Dvoretsky uitdraagt:

- Goed positioneel spel bestaat uit een eigen plan èn het voorkomen van je tegenstanders plan.
- Een profylaxe is een zet die de dreiging van de tegenstander er uit haalt en tegelijkertijd (en het nu volgende is essentieel, anders zou iedere verdedigende zet een profylaxe zijn) de eigen stelling verbetert.
- In het algemeen, maar zeker bij het winnen van een technisch gewonnen stelling, is de profylaxe een belangrijk (lees: noodzakelijk) middel.

Ik veronderstel dat na het voorgaande de korte zettenreeks 46. Tb6 Kf8, 47. Te6 Le7, 48. Te4! voor niemand toveren is. Terwijl ik ruim tien partijen met Dvoretsky geanalyseerd heb (met vele leerzame momenten) denk ik dat dit mijn meest leerzame moment met hem was. **46. ... Kf8 47. La3 Ke8 48. Lc5 Td5 49. b4 Tg5 50. Kc2 Txg6 51. Kb3 Tg1 52. Kc4 Tc1 53. Kd5 Td1 54. b5 Txd3 55. b6 Tb3 56. Kc6 d3 57. Td7 Lg5 58. b7 d2 59. Td5 Lf4 60. Ld6 Lxd6 61. Txd6 Tc3 ½–½**

Tekst over Mark Dvoretsky in het boek 'Schaakideeën' van Karel van Delft.
(preview: www.schaaktalent.nl/index.php/nieuw-boek-schaakideeen)

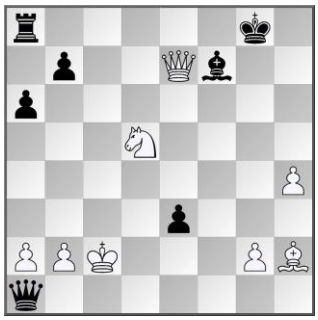
Wit aan zet

97. Schaaktrainer Mark Dvoretsky

Na **36. Dg5+** geeft zwart op wegens mat in twee in Mark Dvoretsky - Jan-Willem de Jong, Apeldoorn 2010.

Deze zet is volgens IM Mark Israelovich Dvoretsky de laatste die hij in een officiële competitie heeft gespeeld. Dat gebeurde in 2010 in een KNSB Meesterklassewedstrijd waarin hij voor Apeldoorn uitkwam. Dvoretsky speelde op het tweede bord. Op het eerste bord zat GM Artur Joesoepov, zijn vriend die hij 1997 als trainer begeleidde toen hij jeugdwereldkampioen werd. Nooit eerder had het tweetal samen in één team gespeeld.

Mark Dvoretsky - Jan-Willem de Jong, Apeldoorn KNSB 2010
1.c4 c6 2.Pc3 d5 3.cxd5 cxd5 4.d4 Pc6 5.e4 dxe4 6.d5 Pe5 7.Lf4 Pg6 8.Lg3 f5 9.h4 h5 10.Ph3 Pf6 11.Pg5 a6 12.Db3 f4 13.Lh2 e6 14.dxe6 Lc5 15.Pgxe4 Pxe4 16.Da4+ Ke7 17.Dxe4 Dd4 18.Dxg6 Dxf2+ 19.Kd1 Td8+ 20.Ld3 Lxe6 21.Dxg7+ Ke8 22.Dg6+ Ke7 23.Dg5+ Ke8 24.Dxh5+ Ke7 25.Dg5+ Ke8 26.Dg6+ Ke7 27.Te1 Le3 28.Te2 Txd3+ 29.Dxd3 Df1+ 30.Kc2 Dxa1 31.Dh7+ Lf7 32.Txe3+ fxe3 33.Pd5+ Ke8 34.De4+ Kf8 35.De7+ Kg8 36.Dg5+ 1–0

Het was toen elf jaar geleden dat Dvoretsky zijn laatste competitiepartij had gespeeld. Dat was ook in Apeldoorn. Hij verloor toen van GM Victor Kortchnoi. Hoewel zij elkaar uit Rusland kenden, hadden ze nog nooit een partij tegen elkaar gespeeld.

Mark Dvoretsky analyseert de partij tegen De Jong in het boek 'Fur Freunde und Kollegen', waarin hij zijn leven als trainer beschrijft. Joesoepov geeft het boek via zijn uitgeverij in het Duits uit en ik heb het van hem cadeau gekregen. Het boek bevat veel trainingsadviezen. Dvoretsky beschrijft bijvoorbeeld hoe hij als jonge speler in 1964 met GM Vladimir Simagin trainde. De grootmeester speelde tegen een groepje leerlingen stellingen via 'overlegpartijen' uit. De leerlingen discussieerden met elkaar welke zet ze zouden spelen. Na de partij analyseerde Simagin de partij met zijn studenten. In het boek beschrijft Dvoretsky dat hij op mijn uitnodiging regelmatig in Apeldoorn kwam en daar trainingen gaf.
Dvoretsky heb ik voor het eerst ontmoet in de perskamer van het WK toernooi 1997 in Groningen. Sindsdien is hij diverse keren in Apeldoorn geweest om trainingen te geven. Ook heeft hij drie partijen voor Apeldoorn gespeeld.
Mark Dvoretsky staat bekend als een van de beste trainers ter wereld. Met bekendste pupil GM Artur Joesoepov heeft hij een aantal erg goede schaakboeken geschreven.

Dvoretsky adviseert jeugdschakers niet teveel tijd aan openingen te besteden. Het is veel belangrijker een aantal veel voorkomende (thematische) stellingen in het middenspel en het eindspel te kennen. Het is belangrijk om een aantal vaardigheden te leren, zoals tactiek en varianten berekenen.
Belangrijk is zelfbeheersing, stelt Dvoretsky. Dat kun je trainen, bijvoorbeeld door gecompliceerde stellingen serieus te analyseren. Het is nuttig om tijdens een training wedstrijdomstandigheden na te

bootsen. Dat kun je doen door voor het analyseren van een stelling beperkte tijd te geven en punten toe te kennen.
Dvoretsky adviseert spelers en hun trainers om sterkte-zwakte analyses te maken. Dat wil zeggen dat je naar aanleiding van eigen partijen opschrijft welke verbeterpunten er zijn. Daar kun je dan met oefeningen gericht aan werken.
Dvoretsky adviseert om regelmatig klassieke partijen met commentaar in woorden te bestuderen (bijvoorbeeld van Aljechin en Capablanca). Daardoor leer je bekende spelprincipes.
Als je iets wilt bereiken moet je gemotiveerd zijn en hard werken, zegt Dvoretsky.

In 2010 gaf Dvoretsky een training aan diverse leden van schaakvereniging Caïssa uit Elburg. Thomas Beerdsen en ik waren daar ook bij aanwezig.
Dvoretsky vertelde daar dat het vrijwel nooit voorkomt dat een partij uit het uitvoeren van één plan bestaat. Veelal geeft een plan een denkrichting aan. Afhankelijk van het spel van de tegenstander moet het plan telkens worden bijgesteld. Elke zet brengt weer nieuwe problemen met zich mee die opgelost moeten worden.
Soms bestaat een plan uit typische ideeën, soms bestaat het meer uit een algemene denkrichting. Soms is er maar één goede voortzetting, soms zijn er meerdere mogelijkheden. Dan speelt ook een rol waar de voorkeur van een speler naar uitgaat.
Patroonherkenning speelt een belangrijke rol in het schaakdenken. Wie veel typische stellingen en hun kenmerken kent, weet beter met welke problemen hij rekening moet houden en welke oplossingen mogelijk zijn. Door veel te studeren leert een schaker thematische stellingen kennen, die hij vervolgens in partijen kan herkennen.

Dvoretsky adviseert spelers om in een computer een eigen databank met typische stellingen aan te leggen. Die stellingen kunnen zowel uit eigen partijen als uit bestudeerde partijen afkomstig zijn.
Nauwkeurig rekenen is erg belangrijk. Dat is een vaardigheid die je kunt trainen. Dvoretsky heeft zelf een uitgebreide database aangelegd met stellingen waarmee zijn pupillen die vaardigheid kunnen oefenen.
Bij het maken van een plan is het belangrijk om mogelijkheden voor de tegenstander te voorkomen. Er zijn niet altijd directe aanvalsmogelijkheden. Dan is het vooral zaak om de eigen stelling te verbeteren. Zelfs in ogenschijnlijk rustige stellingen zijn vaak veel verborgen mogelijkheden. Er zijn algemene overwegingen bij het beoordelen van een stelling, maar uiteindelijk geven de concrete mogelijkheden en onmogelijkheden de doorslag bij het stellingoordeel.

Dvoretsky illustreerde zijn verhaal aan de hand van diverse partijen. Zoals Gligoric – Keres (1967) en een partij van Rubenstein uit 1908.
Dvoretsky stelt dat een speler praktisch moet zijn tijdens een partij. Je kunt niet alles uitrekenen, je moet welbewust selectief kiezen welke varianten je wel en niet uitrekent.
Belangrijk is dat je stukken zoveel mogelijk activiteit ontwikkelen.
Zelfmanagement is belangrijk. Overhaast handelen kost de partij en dus punten.
Rekening houden met de tegenstander is erg belangrijk: onderken wat de mogelijkheden van de tegenstander zijn en probeer die te voorkomen.
Schakers moeten logisch denken: stukken ontwikkelen, goede opstelling van de stukken, plan ontwikkelen, spel van de tegenstander blokkeren, stelling stapje voor stapje verbeteren en toeslaan wanneer dat mogelijk is.
Een belangrijke vaardigheid is om snel tot een stellingoordeel te kunnen komen. Hierbij geldt: kennen is herkennen.

Van trainingen van Dvoretsky en Joesoepov heb ik in 2010 video's gemaakt. Die staan in mijn videokanaal op YouTube: www.youtube.com/user/karelvandelft (type Dvoretsky).

Op www.schaaktalent.nl staan in 'databank schaaktraining' teksten over trainingen die Dvoretsky in Apeldoorn heeft gegeven. De auteurs van de artikelen zijn Peter Boel, Lucien van Beek, Erwin l'Ami, Daniel Stellwagen, Marc Jonker, Herman van Engen, Merijn van Delft, Petra Stellwagen, Herman Grooten, Karel van der Weide, Yochanan Afek en Karel van Delft.

Fragment uit video SBSA-ouderbijeenkomst met GM Artur Joesoepov.

Ter inspiratie: GM Anish Giri (midden) kan lachen over zijn eigen denken na een verloren partij tegen GM Levon Aronian (links) in de Tal Memorial, 2 oktober 2016. Objectiviteit, sportiviteit en relativeringsvermogen zijn belangrijke attitude-aspecten en vaardigheden voor schakers die de top willen bereiken. Als je een winnaar wilt zijn, moet je niet bang zijn te verliezen. Ouders kunnen hun kinderen daar op attenderen. Dat is beter dan je op resultaten in plaats van prestaties richten en verkeerde feedback geven. (Foto https://chess24.com/en/watch/live-tournaments/tal-memorial-2016/6/1/2)

Creëer stimulerende omgeving

- Trainers, training, studiemateriaal, trainingsruimte, programma
- Training is niet slechter dan tv kijken of computerspelletjes
- Samenwerken met andere kinderen stimuleert
- Zelf invloed uitoefenen is belangrijke determinant van succes
- Succeservaringen
- Positieve feedback (op inzet, niet persoon of resultaat)
- Realistische verwachtingen van ouders
- Duidelijke afspraken
- Ruimte om te experimenteren en te falen

Wat kun je verlangen van een kind

- Was de opvoeding en de gedisciplineerde schaaktraining van de Polgar-zusters immoreel?
- Of was het immoreel als de zusters geen uitdagende opvoeding, onderwijs en training hadden gekregen?
- Moet je kinderen kind laten zijn en hen toestaan dat ze 17 uur per week tv kijken?
- Gebruik 'gevoelige perioden' in de ontwikkeling. Als kinderen ouder zijn dan tien jaar kunnen ze veel dingen moeilijker leren.
- Kinderen kunnen heel veel aan (onder de juiste condities).

Sheets uit lezing voor ouders.

Ouderbijeenkomst Stertrainingen Schaakacademie Apeldoorn
De tweede Stertrainingen van dit seizoen zijn zondag 9 oktober in Denksportcentrum Apeldoorn.
Voor de ouders is er van 14-15 uur een informatiebijeenkomst.
Karel van Delft licht de opzet van de trainingen en de studiegids toe.
Tevens presenteert hij een verhaal over de rol van ouders bij talentontwikkeling.
Dat doet hij aan de hand van de module 'ouders' van zijn lezingenserie 'Schaaktalent'.
Na de presentatie is er gelegenheid tot het stellen van vragen en een gedachtenwisseling.

Op voorhand kunnen ouders de volgende documentatie doornemen:
Video's over oudergesprek van Joesoepov, Merijn en Karel over jeugdtraining:
www.youtube.com/watch?v=JW2gsowyQYA en www.youtube.com/watch?v=wBD288RVnqM
Boek 'Schaaktalent ontwikkelen'.
Artikel site Max Euwe Centrum www.maxeuwe.nl/index.php/activiteit/columns/60-de-rol-van-ouders-bij-het-ontwikkelen-van-schaaktalent
PowerPoint presentaties op documentatie-dvd die de deelnemers hebben gekregen.

Op de tegels in Het Bolwerk kun je een paardensprong maken, hebben Jasmine en Veerle bedacht.

Lois neemt een aanloop voor haar paardensprong-radslag.

Stijn vervulde de rol van leraar van Stephan bij Chessmatec opgaven oplossen. Van uitleggen krijg je zelf beter schaakinzicht en je ontwikkelt sociale vaardigheden.

Lois maakt op eigen initiatief een oefening waarin je coördinaten van het bord moet benoemen.

Bij Wisselschaak blijft iedere speler op de eigen helft. Je doet om de beurt een zet en je moet op je eigen helft blijven. Wie het eerste zijn stukken in de beginopstelling heeft staan, heeft gewonnen. Jesse en leraar Karel hebben daar over nagedacht. Om 'spiegelschaak' te voorkomen kun je afspreken dat je nooit achter elkaar met hetzelfde stuk mag spelen. Dan duikt er echter een ander probleem op: als de ander bijvoorbeeld alleen nog een koningszet hoeft te doen, kun je als bijna-verliezende partij met de koning zetten blijven doen. Dan mag de ander zijn laatste stuk niet spelen. Daarom hebben we de regel bedacht dat je met je laatste stuk altijd mag spelen.

Levenswijsheid werkt ook bij schaken: als het rechtsom niet lukt, lukt het vaak linksom.

Bij afruil moet je de juiste volgorde spelen, bijvoorbeeld eerst verdediger met schaak slaan.

De juiste volgorde is vaak belangrijk in het schaken en het leven. Leraar Karel vertelde dat je ook niet eerst je schoenen aan doet en dan je stukken. Raphaël ging dat uitproberen: het klopt!

Vince vertelde dat hij al meer dan 100 punten op Chessmatec heeft. Op de teller stond 2334. 'Dat zei ik toch: ik heb er meer dan 100.'

Schaakschool Het Bolwerk met paardensprong

Meer informatie over de schaakschool staat op www.schaakacademieapeldoorn.nl.
Zie de pagina www.schaakacademieapeldoorn.nl/schaakschool-apeldoorn.
Zie hieronder wat er per training gebeurde.

De 46e training 28 september (6e dit seizoen) waren er drie groepjes met totaal tien kinderen.
In alle groepen vrij schaken en een rondvraag, waarin kinderen ook over allerlei ervaringen vertellen (schoolkamp geweest, nieuw bureau gekregen, enzovoort).
Groep 13.30 uur: op Lichess.org gespeelde partij ingevoerd in Fritz, geanalyseerd en becommentarieerd. Stelling Kuipers nieuwsbrief 33. Site Vuurboom bekeken. Stelling ChessMovie 1.
Groep 14.45 uur: Film Lang leve de koningin. Stap 1 H6 oefeningen.
Groep 16.00 uur: Stap 2 H4 inleiding en oefeningen. Racing Kings. Chessmatec. Solitaire chess. Uitleg door Jasmine over spelletjessite Roblox.

De 47e training 5 oktober (7e dit seizoen) waren er drie groepjes met totaal negen kinderen.
In alle groepen vrij schaken en een rondvraag.
Groep 13.30 uur: Partij 1 Euwe 'Meester tegen amateur' in quizvorm. Solitaire chess. Chessmatec. Tactische opgaven www.lichess.org.
Groep 14.45 uur: Meegekeken partij Euwe 1 in quizvorm. Boekje 'Ik leer schaken' stellingen blz 33 t/m 58 (waaronder oefenen met minichess). Chessmatec. Solitaire chess.
Groep 16.00 uur: Uitleg Jesse en Jasmine over Roblox-site. Stap 2 H5A zeven oefeningen. Op Fritz diverse varianten van stellingen uitgespeeld. Solitaire chess. Bij vrij schaken onder meer geoefend met spelen met klok.

FM Thomas Beerdsen – GM David Klein, 1e competitieronde. (foto Ed van der Meulen)

MuConsult Apeldoorn – Charlois Europoort

In de tweede ronde van de Meesterklasse speelt MuConsult Apeldoorn zaterdag 8 oktober thuis tegen Charlois Europoort.
De wedstrijd begint om 13.00 uur in Denksportcentrum Noord, Sleutelbloemstraat 22.
De Apeldoorners verloren de eerste ronde na tactische blunders in het beruchte vierde speeluur.
Basisopstellingen van alle teams:
www.schaakbond.nl/wedstrijdschaak/knsb-competitie/2016-2017/start-seizoen/indeling1617
Opstellingen uit de eerste ronde:
www.schaakbond.nl/wedstrijdschaak/knsb-competitie/2016-2017/klassen/meester
Partijen:
www.schaakbond.nl/wedstrijdschaak/knsb-competitie/2016-2017/pgn

r4	Meesterklasse A	Mp	Bp	1	2	3	4
1.	**Oud Zuylen Utrecht A1**	8	13	4	2½	4	2½
2.	**Messemaker A1**	6	10	2	3	2	3
3.	**ASV A1**	6	7½	2½	2½	0	2½
4.	**STB A1**	5	10	2	3½	3	1½
5.	**Klim-op A1**	5	7½	0	2½	2	3
6.	**De Schaakmaat A2**	4	8½	2	1	3½	2
7.	**Spijkenisse A1**	4	8½	3½	1½	2½	1
8.	**De Schaakmaat A1**	3	8½	1½	3½	1½	2
9.	**HMC Calder A1**	3	8	3½	1½	2	1
10.	**Sliedrecht A1**	3	7½	2	3	1	1½
11.	**Landau A1**	3	6½	2	½	2	2
12.	**Leiderdorp A1**	3	6	½	½	3	2
13.	**Moira-Domtoren A1**	2	5½	½	1½	1	2½
14.	**STB A2**	1	5	2	1	½	1½

Verslag De Schaakmaat tweede speeldag Meesterklasse jeugd
Casper Wouters meldt:

Op zaterdag 1 oktober was er weer Meesterklasse voor de jeugd. Hieraan doet de Schaakmaat dit jaar met twee teams in de A mee. Het eerste team begon de dag met twee matchpunten en het tweede team had er aan het begin van de dag één. Het tweede team moest in de eerste ronde van de dag tegen STB A2, op papier een iets zwakkere tegenstander. Er werd dan ook een ruime overwinning behaald (3,5-0,5). Alleen Bas de Boer speelde remise tegen een betere tegenstander. Ikzelf speelde weer een lange partij en terwijl ik nog maar 1 minuut op de klok had, met 10 seconde per zet erbij, maakte mijn tegenstander twee fouten waardoor ik alsnog won, na een tijd slechter te hebben gestaan. Eerst won ik een paard na een penning en vervolgens een toren na een combinatie met een paardvork. In de eerste ronde van de dag speelde het eerste team tegen Spijkenisse A1. Op papier was dit team wat sterker en zonder kopman Jasper Zwirs lukte het het team net niet om te winnen, 1,5-2,5. De tweede ronde speelde het tweede team tegen een iets sterkere tegenstander, Leiderdorp. Het stond redelijk snel 0-1 nadat we op bord twee verloren na een mooie truc. Ook bord 1 verloor na een volgens hem gelijke stelling gehad te hebben. Toen speelden alleen bord 3 en 4 nog. Bord 4 kwam gewonnen te staan terwijl ik zelf op bord 3 gelijk stond. Dit keer was het mijn tegenstander die in tijdnood zat waardoor ik een pion won en in een eindspel met wat pionnen en twee torens de zevende rij kon bezetten. Zelf had ik nog een vrijpion waardoor ik de partij won, 2-2. De A1 speelde tegen Landau, een iets beter team, en speelde gelijk. Mick van Randtwijk won op bord 1, na een dame eindspel, van Bas de Feijter. Ook Jonah Zijlma won zijn partij waardoor hij de enige speler met 4 uit 4 is. Na deze tweede dag staan de beide teams, met nog vier partijen te spelen, in de middenmoot.

Resultaten Meesterklasse jeugd 1 oktober na ronde 3 en 4:
www.schaakbond.nl/jeugd/jeugdclubcompetitie/2016

Casper meldt dat volgens hem de partijen van de Meesterklasse jeugd nergens zijn te downloaden.

Wouters, Casper (1766) - Werf, van der (1720)
(4), 01.10.2016 Analyse Casper Wouters
1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.d4 exd4 4.Pxd4 Pf6 5.Pxc6 bxc6 6.Ld3 d5 7.exd5 cxd5 8.0–0 Le7 9.Lf4 0–0 10.h3 c6 11.c3 Le6 12.Pd2 Pd7 13.Kh1 Pc5 14.Lc2 Ld6 15.Lxd6 Dxd6 16.Pb3 Tad8 17.Dd4 Pd7 18.Dh4 [18.Dxa7 vond ik te riskant 18...c5 19.Da4 c4] **18...g6 19.f4 f5 20.Pd4 Pc5 21.Pf3 Lc8 22.Pg5 Td7 23.Tad1 Tg7 24.b4 Pe6 25.Tde1 Pxg5 26.Dxg5 La6 27.Tf3 Lc4 28.a3 a5 29.Tfe3 axb4 30.Te6 Dd8 31.axb4 Dxg5 32.fxg5 Tc8 33.La4 Tgc7 34.Td6 Lb5 35.Lxb5 cxb5 36.Txd5 Txc3 37.Txb5 Tb3 38.Tb7 Tg3 39.b5 Kf8 40.Txh7 Tc2 41.Ta1 Kg8 42.Td7 Tc8 43.b6 Tb3 44.Td6** [44.b7 Tb8 45.Ta7 f4 46.Tc7 Tb1+ 47.Kh2 Tf8 48.Ta8 Tb2 49.Txf8+ Kxf8 50.Tc8+] **44...Tb8 45.Txg6+ Kh7 46.Th6+ Kg7 1–0**

Beukema, Christiaan (1719) - Wouters, Casper (1766)
(3), 01.10.2016 Analyse Casper Wouters
1.e4 d6 2.d4 Pf6 3.Pc3 g6 4.Pf3 Lg7 5.Lc4 0–0 6.0–0 Pa6 7.De2 c6 8.Td1 Pc7 9.Lg5 d5 10.Lb3 dxe4 11.Pxe4 Le6 12.c4 Te8 13.Pc5 b6 14.Pxe6 Pxe6 15.La4 b5 16.cxb5 Da5 17.b3 cxb5 18.Dxb5 Dxb5 19.Lxb5 Ted8 20.Le3 Pd5 21.Tac1 Tab8 22.Lc4 h6 23.Lxd5 Txd5 24.Tc4 Tbd8 25.Ta4 T8d7 26.g3 f5 27.h4 Kf7 28.Tc4 T7d6 29.b4 Ta6 30.Td2 Ta4 31.Kf1 a5 32.Tb2 Tb5 33.Ld2 Td5 34.Lc3 Tb5 35.Pe5+ Lxe5 36.dxe5 Tb7 37.Ke2 Pc7 38.Kd3 Ta3 39.Kc2 axb4 40.Tcxb4 Tba7 41.Ld4 T7a6 42.Tb7 Pd5 43.Lc5 Tc6 Tot hier genoteerd **44.T7b5** weet ik niet zeker **44...Tc3+ 45.Kb1 T6xc5 46.a4 Ke6 47.Ka2 Tc1 48.Ka3 Ta1+ 49.Ta2 Txa2+ 50.Kxa2 Pc3+ 0–1**

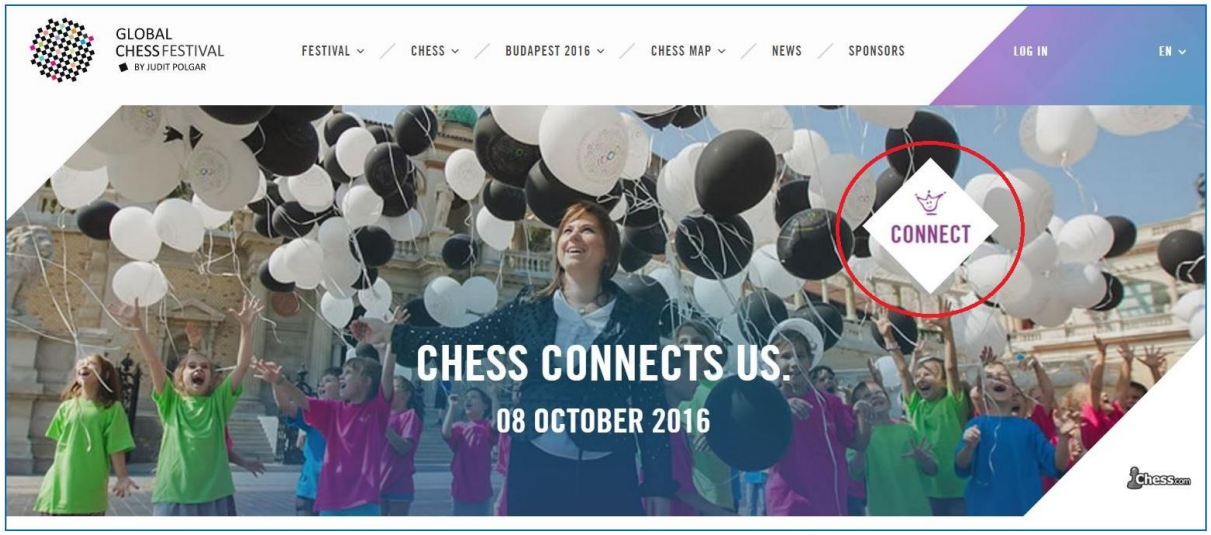

GM Judit Polgar: Chess Connect Us
Schaken is een magische verbinding die over grenzen, culturele en etnische verschillen heen gaat. Schaken verenigt generaties. Het is een taal die iedereen kan spreken.
Dat schrijft grootmeester Judit Polgar op haar site www.globalchessfestival.com.

Haar organisatie heeft de hashtag #ChessConnectsUs gemaakt. Mensen uit de hele wereld kunnen via die hashtag laten zien dat ze deel uitmaken van de schaakgemeenschap.
Onder het motto 'schaken heeft 1000 gezichten' roept Polgar mensen op om een selfie te maken en die met de hashtag te publiceren op social media.
Op 8 oktober houdt Polgar haar jaarlijks festival in de Hongaarse hoofdstad Budapest. Ze presenteert daar onder meer een collage van selfies met de hashtag.

GM Judit Polgar ziet schaken als een belangrijk middel om de persoonlijke ontwikkeling van kinderen te stimuleren. Ze leert kinderen schaken. Niet om topschaker te worden, maar om beter te leren denken en hun persoonlijkheid en sociale vaardigheden te ontwikkelen.
Polgar ontplooit haar activiteiten via de non-profit Judit Polgar Chess Foundation.
Informatie over educatieve activiteiten van Judit Polgar:
www.juditpolgar.com
www.sakkpalota.hu/index.php/en
www.thejpcf.com/index.php/en/home

Organisator John Foley tijdens de London Chess Conference 2015, die hij eveneens coördineerde.

Seminar on Didactics of Strategy Games

Deze conferentie vond 1 en 2 oktober plaats in Cambridge, UK.
Experts uit dertien landen spraken over lesgeven op het gebied van traditionele strategiespelen (schaken, go, dammen, bridge, backgammon). Deze spelen worden in verband gebracht met 'hogere denkvaardigheden'.

Denkspelen kunnen meerwaarde voor de persoonlijkheidsontwikkeling hebben: sociaal, emotioneel, cognitief en metacognitief. Dat gaat niet vanzelf. De vraag is hoe je lessen optimaal vorm en inhoud kunt geven. Dat zijn leerpsychologische vraagstukken. Wetenschappelijk onderzoek en uitwisselen van praktijkervaringen zijn daarbij van belang.

De conferentie is een initiatief van ChessPlus, een samenwerkingsverband van John Foley, Rita Atkins en Stefan Löffler. Site http://chessplus.net/wp.

De deelnemerslijst geeft zicht op allerlei aspecten van didactiek van strategiespelen: http://chessplus.net/wp/seminar-on-didactics-of-strategy-games/attendees.

Voor wetenschappelijke artikelen zie ook www.researchgate.net.

Online kun je ook een aantal stellingen oplossen.

Solitaire chess kaarten schaakschool Het Bolwerk.

Solitaire Chess online

Bij dit spel moet je elke zet een stuk slaan, tot er nog één op het bord staat.
Het spel bestaat ook online: www.thinkfun.com/play-online/solitaire-chess.
In een schaakles kun je er prima werken met het spel. Je legt de 60 kaarten op een tafel. Kinderen werken alleen of in duo's. Ze pakken steeds een beschikbare kaart. Als ze een probleem hebben opgelost, vullen ze dat in op een persoonlijke scorelijst.

GM Friso Nijboer (rechts) versus IM Alexander Kabatianski in Apeldoorns weekeindtoernooi.

Tijdnood

Menig partij is onnodig verloren door tijdnood. Tijdnood kan diverse oorzaken hebben. Speeltijd goed indelen is een kwestie van zelfmanagement. Meer informatie: http://maxeuwe.nl/index.php/activiteit/columns/55-grootmeester-friso-nijboer-waarschuwt-voor-de-domheid-van-tijdnood

Boek ‘Schaaktalent ontwikkelen’ tekst A4.8 Tijdsindeling.

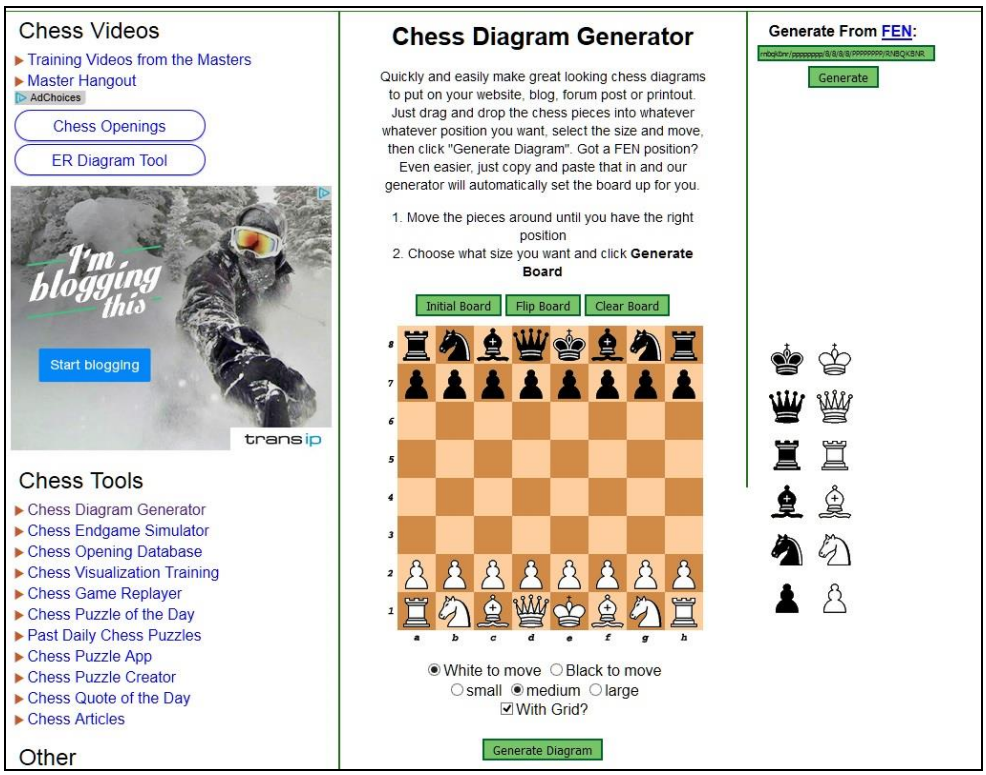

Diagram generators
Via schaakprogramma's als Fritz en Chessbase kun je diagrammen maken.
Online zijn er ook diverse gratis mogelijkheden.
Chess Diagrams Online Diagram Creator: http://chess-diagrams.comxa.com/online.php
Chess tools: http://www.caissa.com/chess-tools
Chesspad: www.wmlsoftware.com/chesspad.html
Chessvideos: www.chessvideos.tv/chess-diagram-generator.php
Lichess: www.lichess.org, https://nl.lichess.org/editor
CPU chess: http://analysis.cpuchess.com
Chess.com: www.chess.com/analysis-board-editor
Professor Chess: www.professorchess.com/classroom/blackboard/free_form/blackboard.php
Apronus: www.apronus.com/chess/pgnviewer
Lijst www.enpassant.dk/chess/diaeng.htm

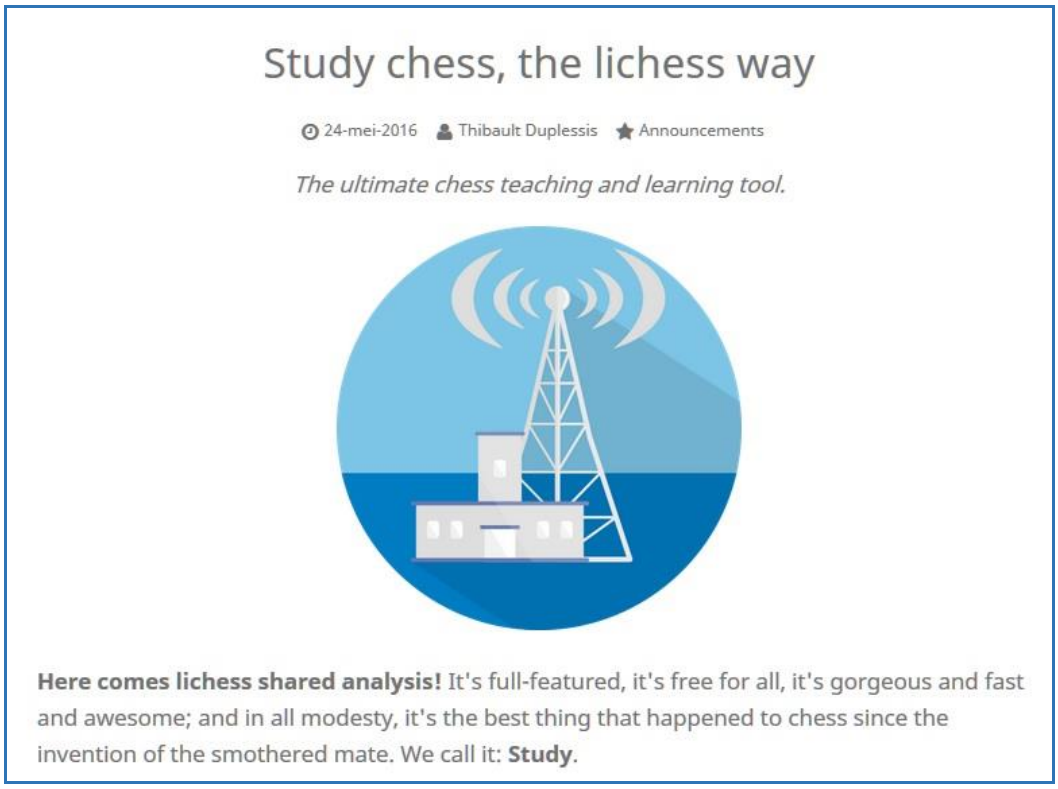

Samen online analyseren met Lichess
Met een trainer of trainingspartner kun je samen online een partij analyseren via www.lichess.org.
Deze site kun je instellen op Nederlands. Het menu vind je rechtsboven.
Als je je registreert kun je een rating krijgen.

Op deze compleet gratis site kun je onder meer varianten invoeren en commentaar toevoegen.
De partijen kun je opslaan als pgn-bestand. Ook kun je pgn-bestanden invoeren.

Als trainer kun je partijen klaarzetten en gespeelde zetten onzichtbaar maken voor je leerlingen.
Tony Rotella beschrijft de mogelijkheden van de 'Shared Analysis Tool' in een video:
www.youtube.com/watch?v=RW-mLo14370.
Informatie op de site:
https://nl.lichess.org/study
https://nl.lichess.org/blog/V0KrLSkAAMo3hsi4/study-chess-the-lichess-way

Via het menu op site kun je vrienden vinden en vriendschap bevestigen: button gemeenschap, spelers, links boven naam vriend invullen, rechtsboven in venster uitdagen, volgen enz.

Erwin Kalle, foto van eigen site.

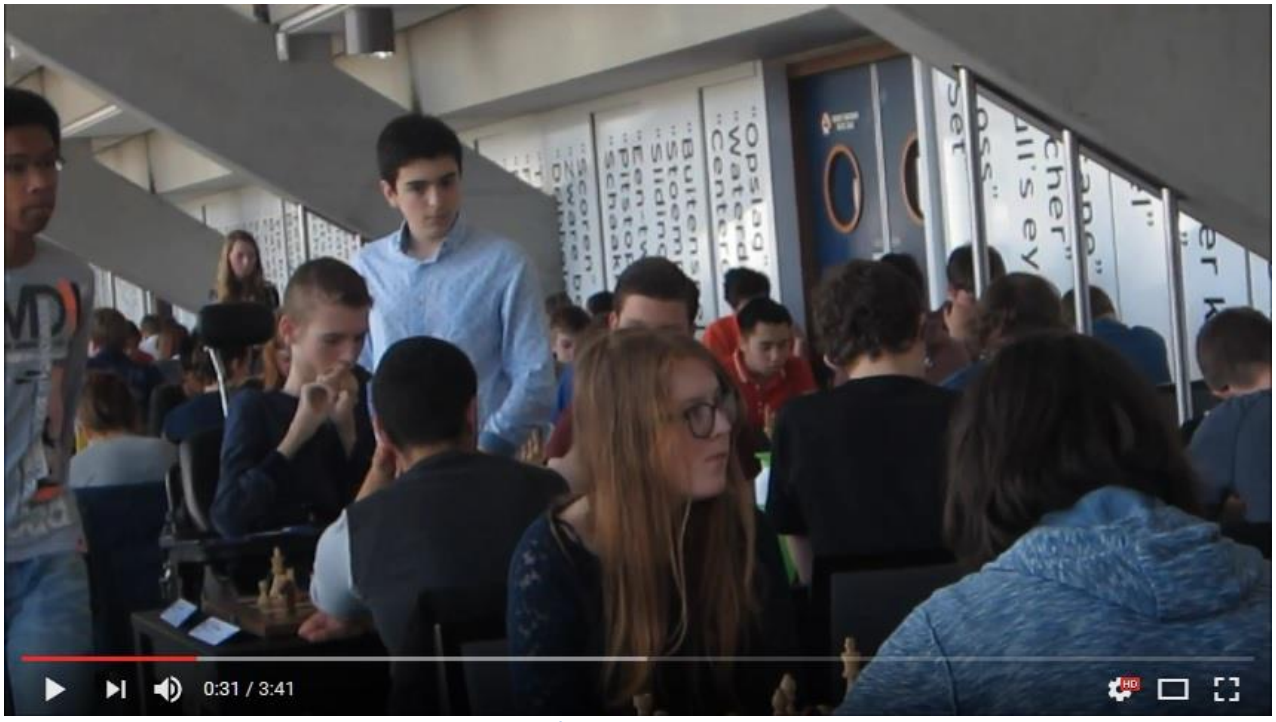

Erwin in NK jeugd 2016 Rotterdam: www.youtube.com/watch?v=RDhytN8eyWQ.

Rolstoelbus voor Erwin

Schaker Erwin Kalle (19) heeft een progressieve spierziekte. Zonder rolstoelbus is het niet mogelijk meer te reizen en schaaktoernooien te spelen. Een financiële actie moet dat mogelijk maken.
Je kunt daar meer over lezen via: www.dreamordonate.nl/7839-een-rolstoelbus-voor-erwin.

The Queen of Katwe
Trailer The Queen of Katwe: www.facebook.com/QueenOfKatwe.
Het verhaal van een meisje uit de sloppenwijken van Kampala. Haar leven veranderd door schaken.
Zie ook:
www.ad.nl/dossier-nieuws/schakend-op-weg-naar-een-beter-bestaan~a369914a
www.schaaksite.nl/2016/09/09/queen-of-katwe-speelt-op-de-olympiade-in-baku
http://edition.cnn.com/2012/12/10/world/africa/uganda-chess-teen/index.html?sr=sharebar_facebook

ARVES
ARVES Chess Endgamestudy Association.

ARVES Solving in Wijk aan Zee 2017
Yochanan Afek meldt:

The eighth international ARVES Study solving Day will be held on Saturday, January 28th 2017 in 'De Moriaan' (the venue of Tata Steel tournament) located at Dorpsduinen 4, 1949 EG Wijk aan Zee.
Chief Arbiter: Luc Palmans.
Here is the time-table:
10:00- 10:30: Registration
10:45: Official opening
11:00 -14:00: International Open Solving Competition of original studies with a prize fund of 500 Euros (250/150/100) and book prizes. Special prizes will be awarded to the best newcomers and youth solvers.
14:00-16:30: Watching the world's most famous chess tournament with live expert commentary.
16:30: Announcing the preliminary results.
17:00: Prize giving.
Entry fee: 15 Euros; juniors (u-20) 10 Euros; GMs and IMs – free.
For further details and registration please write to Yochanan afekchess@gmail.com before January 21st 2017 as the number of participants is limited.
Past winners: 2009: IM Twan Burg 2010: GM John Nunn 2012: IM David Klein, 2013: GM John Nunn, 2014: IM Joost Michielsen 2015: Wouter van Rijn, 2016: GM Twan Burg.
The Dutch section of the International Solving Championship (for problems & studies) will be held in the same venue on Sunday, January 29th from 10:30 and is open to all. Organizer is Hans Uitenbroek e-mail address: jc.uitenbroek@kpnplanet.nl, The ISC is held in various countries simultaneously.
ARVES: www.arves.org.

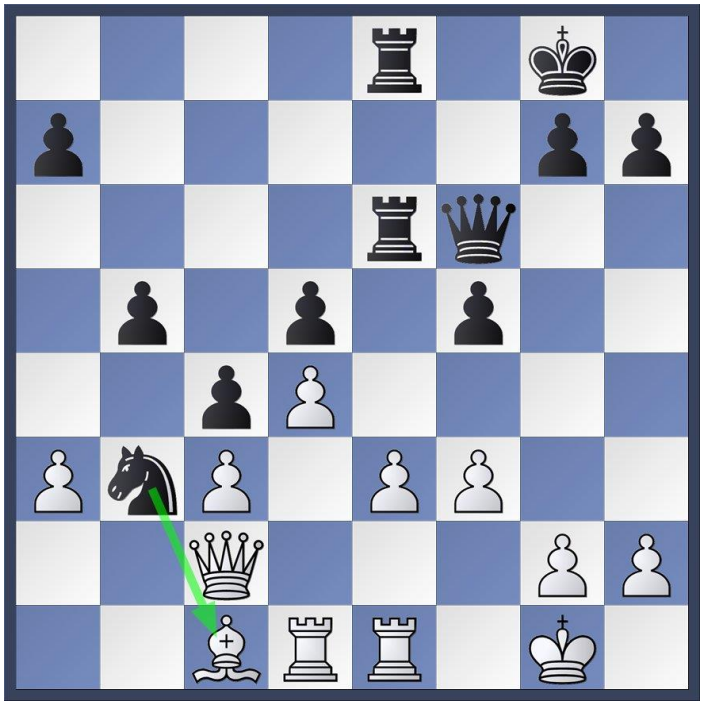

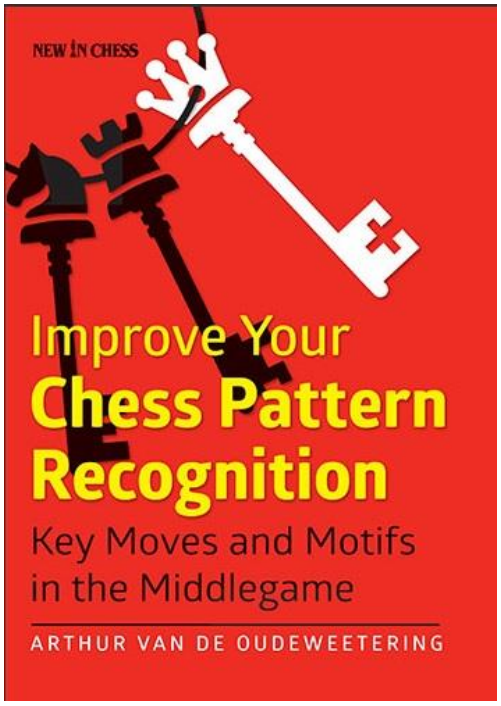

Met 26…Pxc1 ruilt zwart goed paard tegen slechte loper.
Daardoor wint hij geforceerd pion e3 en daarmee de partij.

IM Arthur van de Oudeweetering.

Quote IM Arthur van de Oudeweetering: 'What counts is not what's taken from the board, but what's left behind.'

Zie pagina 91 boek 'Improve Your Chess Pattern Recognition', ondertitel 'Key Moves and Motifs in the Middlegame'.
Auteur IM Arthur van de Oudeweetering speelt in het eerste team van MuConsult Apeldoorn.
Patroonherkenning is een essentieel onderdeel van het schaakdenken. Dat geldt niet allen voor tactiek, maar ook voor positioneel spel.
Zie voor het boek: www.newinchess.com/Improve_Your_Chess_Pattern_Recognition-p-9006.html.
Van de Oudeweetering geeft bij de quote een partijvoorbeeld in hoofdstuk 12, getiteld 'Out of the Box, into the Future.
Zie de partij in gameviewer:
http://chess-db.com/public/game.jsp?id=14514508.14500116.163106048.27811.

Ivekovic, Ana (2019) - Palac, Mladen (2579)
Zagreb Open A, 25.02.2013
1.d4 Pf6 2.c4 e6 3.Pf3 d5 4.Pc3 Lb4 5.e3 0–0 6.Dc2 c5 7.a3 Lxc3+ 8.bxc3 Dc7 9.Lb2 Pc6 10.Ld3 Pa5 11.Pe5 b6 12.cxd5 c4 13.Le2 exd5 14.0–0 Pe4 15.Lg4 Pb3 16.Tad1 f6 17.Lxc8 Taxc8 18.Pf3 Tfe8 19.Lc1 Dd6 20.Db2 b5 21.Pd2 Pexd2 22.Lxd2 Tc6 23.Tfe1 f5 24.Lc1 Df6 25.Dc2 Tce6 26.f3 Pxc1 27.Dxc1 De7 28.Kf2 Dh4+ 29.Kg1 f4 30.Db1 Txe3 31.Txe3 fxe3 32.Dxb5 Df2+ 33.Kh1 Td8 34.Dc6 e2 35.De6+ Kh8 36.Tg1 h6 37.De5 Tf8 38.a4 Tf6 39.De8+ Kh7 40.De5 Tg6 0–1

Kalender

- 7 oktober vergadering opzet Apeldoornse scholencompetitie in De Stolp
- 12 oktober schaakschool Het Bolwerk
- 17 oktober 35e BSV Bennekom Jeugdschaaktoernooi www.bennekomsesv.nl/forum/viewtopic.php?f=9&t=1031
- 22 oktober OSBO PK
- 24-30 oktober Hamburg GM- und IM-Turnier: 20 Jahre HSK Schachzentrum www.hsk1830.de
- 28-30 oktober 1e eFXO Apeldoorns Weekendtoernooi www.schaakpromotieapeldoorn.nl/efxo-apeldoorns-weekendtoernooi
- 29 oktober 6e Elster IJsco toernooi www.elstertoren.nl
- 5 november Het Zutphens IJsco toernooi www.schaakgenootschapzutphen.nl
- 11-30 november WK Carlsen – Karjakin http://nyc2016.fide.com
- 9-18 december London Chess Classic www.londonchessclassic.com
- 10-11 december London Chess Conference http://londonchessconference.com/2016-conference-didactics-chess
- 4,5,6 januari 2017 PJK in Apeldoorn
- 28 januari 2017 ARVES Solving in Wijk aan Zee www.arves.org
- Zie verder hier onder.

Brainwave 2016 en NK rapid 30 oktober, schaakweek Amstelveen 24-30 oktober
http://cne-nkrapid.nl/index.php/brainwave2016

Jeugdtoernooien
IJSCO toernooien site De Toren: http://ijsco.schaakverenigingdetoren.nl/IJSCOkalender.html
Site KNSB: www.schaakbond.nl/jeugd/jeugdwedstrijdkalender.
Site OSBO: www.osbo.nl/jeugd/kalenders/OSBO-KNSB-kalender1516.htm
Via links vind je de sites van de organiserende verenigingen.

35e BSV Jeugdschaaktoernooi Bennekom
www.bennekomsesv.nl/forum/viewtopic.php?f=9&t=1031

6e Elster IJsco toernooi zaterdagmiddag 29 oktober
www.elstertoren.nl

Het Zutphens IJSCO toernooi zaterdagmiddag 5 november
www.schaakgenootschapzutphen.nl

KNSB kalender
www.schaakbond.nl/wedstrijdschaak/kalender/kalender/wedstrijd_summary_view?b_start:int=0&-C=
KNSB-competitie is de dag voor de eerste negen Stertrainingen.

OSBO PK 2017
Informatie: www.osbocompetities.nl/wp-content/uploads/2016/07/OSBO-PK-2016-2017.pdf
Zie ook: http://www.osbocompetities.nl/?page_id=600
22 oktober, 19 november 2016, 7 januari, 18 februari, 18 maart (slotronde) 2017.
Locatie Denksportcentrum Noord Apeldoorn.

Trainingsdata Stertrainingen Apeldoorn 2016-2017
18-09-2016 training 1
9-10-2016 training 2
6-11-2016 training 3
27-11-2016 training 4
18-12-2016 training 5 Meerkampen
5-2-2017 training 6
12-3-2017 training 7
2-4-2017 training 8
7-5-2017 training 9
21-5-2017 training 10 Thematoernooi
11-6- 2017 training reserve

Apeldoornse Schaaksites
Schaakstad Apeldoorn / MuConsult Apeldoorn www.schaakstad-apeldoorn.nl
De Schaakmaat www.deschaakmaat.nl
Stichting Schaakpromotie Apeldoorn www.schaakpromotieapeldoorn.nl
Schoolschaakclub De Regenboog www.schakenregenboog.nl
Schoolschaakclub De Sjofar http://schaakclubdesjofar.nl
Apeldoornse scholencompetitie www.vcsc.nl

Sites van Karel van Delft
Schaakacademie Apeldoorn www.schaakacademieapeldoorn.nl
Schaaktalent www.schaaktalent.nl
Chesstalent www.chesstalent.com
Schaken en autisme www.schaken-en-autisme.nl

Schaken en psychologie
Facebook groep Schaakpsychologie

Artikelen Karel van Delft op site Max Euwe Centrum
www.maxeuwe.nl/index.php/activiteit/columns

Pinterest
Schaakacademie Apeldoorn heeft een Pinterest pagina met interessante schaaksites.